

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
Філалагічны факультэт
Кафедра класічнай філалогіі

Анатацыя да дыпломнай работы

**«Мастацкая культура біблейнай парафрастыкі
ў шматмоўнай літаратуры Беларусі
XVI–XVII стст.»**

Ангеліна Сяргееўна Герус

Кіраўнік

Ж. В. Некрашэвіч-Кароткая

2018 г.

РЭФЕРАТ

Герус Ангеліна Сяргееўна

МАСТАЦКАЯ КУЛЬТУРА БІБЛІЙНАЙ ПАРАФРАСТЫКІ Ў ШМАТМОЎНАЙ ЛІТАРАТУРЫ БЕЛАРУСІ 16-17 СТСТ

Дыпломная работа ўключае ўводзіны, чатыры раздзелы, заключэнне, спіс літаратуры (89 крыніц) і два дадаткі.

Аб’ём дадзенага даследавання – 64 старонак і 7 старонак дадаткаў.

Ключавыя словы: БІБЛІЙНЫЯ ПЕРАСТВАРЭННІ, ПАРАФРАЗА, РЭФАРМАЦЫЯ, ХРЫСТАЛАГІЧНАЯ ПАЭЗІЯ, ПЕРАЛАЖЭННІ ПСАЛМОЎ, ШМАТМОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА ВЯЛКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА, РЭНЕСАНС, БАРОКА, ПРАТЭСТАНЦКІ КНІГАДРУК, КНІГАВЫДАННЕ, ФРАНЦЫСК СКАРЫНА, ІАГАН МЮЛІУС, ГАЛЬЯШ ПЕЛЬГРЫМОЎСКІ, СІМЯОН ПОЛАЦКІ.

Аб’ект даследавання: літаратурныя парафразы тэкстаў Бібліі ў літаратуры ВКЛ XVI-XVII стст.

Матэрыял даследавання: прадмовы да кніг «Бібліі» (1517–1519) Ф. Скарыны, вершы І. Мюліуса са зборнікаў «Асноўныя палажэнні хрысціянскага веравучэння» (1561), «Паэтычныя творы» (1568), кніга Г. Пельгрымоўскага «Пра герояў у касцёле Божым» (1585), паэтычны цыкл Сімяона Полацкага «Псалтирь Римфотворная» (1678).

Прадмет даследавання: мастацкія пералажэнні (парафразы) біблейных і літургічных тэкстаў як філолага-культуралагічны феномен пісьмовай культуры эпох Рэнэсансу і Барока; літаратурная спецыфіка біблейных парафразаў.

Мэта дыпломнай працы: комплексны літаратуразнаўчы, гістарычны і культуралагічны аналіз мастацкай культуры біблейнай парафрастыкі ў рэнэсанснай шматмоўнай літаратуры ВКЛ XVI-XVII стст. у кантэксце еўрапейскай літаратурнай традыцыі гэтага перыяда на прыкладзе абраных для даследавання твораў.

Метады даследавання: літаратурна-гістарычны, герменеўтычна-апісальны, супастаўляльны, кантэксталагічны аналіз.

Навуковая навізна і значнасць атрыманых вынікаў: даследаванне мае канкрэтна скіраваны ракурс агляду лацінамоўнай і напісанай па-старажытнагрэчаску літаратуры ВКЛ эпох Рэнэсансу і Барока; разглядае не дастаткова распрацаваную спадчыну Г. Пельгрымоўскага і І. Мюліуса, а таксама прапануе новы погляд на хрэстаматычныя сачыненні – прадмовы да Бібліі Ф. Скарыны і «Псалтирь рифмоторную» Сімяона Полацкага.

Практычная значнасць атрыманых вынікаў. Вынікі даследавання можна скарыстоўваць на практычных занятках па тэорыі літаратуры, гісторыі беларускай літаратуры, лацінскай і старажытнагрэчаскай мовы (у тым ліку эпохі Рэнесанса) гуманітарных факультэтаў вышэйшых навучальных устаноў. Матэрыялы будуць карыснымі для стварэння больш поўнай культурнай, у прыватнасці – літаратурнай, выявы даследаванага гістарычнага перыяду; могуць быць выкарыстаны для падрыхтоўкі перакладаў і каментароў тых твораў, якія адносяцца да аб’екту даследавання.

РЕФЕРАТ

Герус Ангелина Сергеевна

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ КУЛЬТУРА БИБЛЕЙСКОЙ ПАРАФРАСТИКИ В МНОГОЯЗЫЧНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ БЕЛАРУСИ 16–17 ВВ

Дипломная работа включает введение, четыре раздела, заключение, список литературы (89 источников) и два приложения.

Объём данного исследования – 64 страницы и 7 страниц приложений.

Ключевые слова: БИБЛЕЙСКИЕ ПЕРЕЛОЖЕНИЯ, ПАРАФРАЗА, РЕФОРМАЦИЯ, ХРИСТОЛОГИЧЕСКАЯ ПОЭЗИЯ, ПЕРЕЛОЖЕНИЯ ПСАЛМОВ, МНОГОЯЗЫЧНАЯ ЛИТЕРАТУРА ВЕЛИКОГО КНЯЖЕСТВА ЛИТОВСКОГО, РЕНЕССАНС, БАРОККО, ПРОТЕСТАНТСКОЕ КНИГОИЗДАНИЕ, КНИГОПЕЧАТАНИЕ, ФРАНЦИСК СКОРИНА, ИОГАНН МЮЛИУС, ГАЛЬЯШ ПЕЛЬГРИМОВСКИЙ, СИМЕОН ПОЛОЦКИЙ.

Объект исследования: литературные парафразы текстов Библии в литературе ВКЛ XVI-XVII вв.

Материал исследования: предисловия к книгам «Библии» (1517–1519) Ф. Скорины, стихотворения И. Мюлиуса из сборников «Основные положения христианского вероучения» (1561), «Поэтические произведения» (1568), книга Г. Пельgrimовского «Про героев в Костёле Божьем» (1585), поэтический цикл Симеона Полоцкого «Псалтирь Римфотворная» (1678).

Предмет исследования: художественные переложения (парафразы) библейских и литургических текстов как филолого-культурологический феномен письменной культуры эпох Ренессанса и Барокко; литературная специфика библейских парафраз.

Цель дипломной работы: комплексный литературоведческий, исторический и культурологический анализ художественной культуры библейской парафрастики в ренессансной многоязычной литературе XVI–XVII вв. в контексте европейской литературной традиции этого периода на примере выбранных для исследования произведений.

Методы исследования: литературно-исторический, герменевтически-описательный, сопоставительный, контекстологический анализ.

Научная новизна и значимость полученных выводов: исследование имеет конкретно направленный ракурс обзора латиноязычной и написанной по-древнегречески литературы ВКЛ эпох Ренессанса и Барокко; рассматривает не достаточно разработанное наследие Г. Пельgrimовского и И. Мюлиуса, а также предлагает новый взгляд на хрестоматийные сочинения –

предисловия к Библии Ф. Скорины и «Псалтирь рифмотворную» Симеона Полацкого.

Практическая значимость полученных выводов. Результаты исследования можно использовать на практических занятиях по теории литературы, истории белорусской литературы, латинского и древнегреческого языка (в том числе эпохи Ренессанса) гуманитарных факультетов высших учебных заведений. Материалы будут полезными для создания более полной культурной, в частности литературной, картины исследованного исторического периода; могут быть использованы для подготовки переводов и комментариев тех произведений, которые относятся к объекту исследования.

RESUME

Angelina Gerus

THE ARTISTIC CULTURE OF BIBLICAL PARAFRASTICISM IN MULTILINGUAL LITERATURE OF BELARUS OF THE 16TH-17TH CENTURIES

The diploma thesis consists of introduction, four chapters, conclusion, list of used references (89 sources) and two appendixes.

The total volume of this research is 64 pages and 7 pages of appendixes.

Key words: BIBLICAL INTERPRETATIONS, PARAPHRASE, REFORMATION, CHRISTOLOGICAL POETRY, INTERPRETATION OF PSALMS, MULTILINGUAL LITERATURE OF THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA, RENAISSANCE, BAROQUE, PROTESTANT BOOK PUBLISHING, BOOK PUBLISHING, FRANCYSC SKARYNA, IOANNES MYLIUS, HELIAS PILGRIMOVIVS, SIMIAON POLACKI.

Object of research: literary paraphrases of biblical texts in literature of the Grand Duchy of Lithuania of the 16th-17th centuries.

Materials of research: prefaces to the Bible books (1517–1519) of F. Skaryna, poems of I. Mulus from books «Main theses of Christian teaching» (1561), «Poetic works» (1568), the book of H. Pilgrimovius «About the heroes in God's Church» (1585), the poetic cycle of Simiaon Polacki «Rhymed Psalter» (1678).

Subject of research: artistic interpretations (paraphrases) of biblical and liturgical texts as philological and cultural phenomena of the written culture of Renaissance and Baroque.

Research objective: complex literary, historical and cultural analysis of the artistic culture of biblical paraphrasticism in Renaissance multilingual literature of the Grand Duchy of Lithuania of the 16th-17th centuries in the context of European literary tradition of this period on the examples of literary works chosen for the study.

Research methods: literary-historical, hermeneutical-descriptive, comparative, contextual analysis.

Scientific novelty and value of the obtained results: this research is exactly focused on the overview of the Renaissance and Baroque periods literature written in Latin and ancient Greek languages in the Grand Duchy of Lithuania; considers non heritage of H. Pilgrimovius and I. Mulus which is not sufficiently studied, as well as proposes a new view on paradigmatic *opera* – prefaces to Bible of F. Skaryna and «Rhymed Psalter» by Simiaon Polacki.

Practical value of the obtained results: the results of the study can be used on seminars on the theory of literature, history of the Belarusian literature, the Latin

and Ancient Greek languages (including Renaissance epoch) of Humanity faculties at universities. Materials will be useful for developing more complete cultural, in particular – literary, view of the researched historical period; can be used for preparation of translations and commentaries of the literary works, that refer to the object of research.